

OBSAH

Předmluva	11
I] PŘÍRODA A ČLOVĚK / Vše je v pohybu	13
1. PŘÍRODA SE MĚNÍ	2. ČLOVĚK NA JEVIŠTI
a) Eufratsko-tigridské meziříčí 14	a) Od sběratele k výrobci 22
b) U Perského zálivu 16	b) První vesnice a města 25
c) Prosolení půdy 18	c) Svědectví keramiky 27
d) Dary země 20	d) Objev kovu 31
II] NÁRODY PŘICHÁZEJÍ A ODCHÁZEJÍ	
Přední Orient v dějinném pohybu	33
1. SUMEROVÉ	D/ ROZŠÍŘENÍ ARAMEJŠTINY 82
a) Sumerský problém 33	f) Arabové 84
b) Věk bohatýrů 35	3. INDOEVROPANÉ
c) Zlatý věk 38	a) Chetitě 87
d) Pozdní květ 39	b) Mitanci 92
e) Kulturní přínos Sumerů 43	c) Médové 94
2. SEMITÉ	d) Peršané 96
a) Akkaďané 45	A/ ACHAIMENOVCI 97
b) Protokenaanci 49	B/ ARSAKOVCI 102
c) Amurejci 52	C/ SÁSÁNOVCI 104
A/ MÁRI 53	e) Řekové a Římané 111
B/ BABYLÓN 57	A/ ŘEKOVÉ 111
d) Asyřané 59	B/ ŘÍMANÉ 114
A/ STARÁ ŘÍŠE ASYRSKÁ 60	4. NÁRODY NEJISTÉHO PŮVODU
B/ STŘEDNÍ ŘÍŠE ASYRSKÁ 62	a) Élamci 117
C/ ŘÍŠE NOVOASYRSKÁ 65	b) Horské kmeny 119
e) Aramejci 73	A/ GUTEJCI 120
A/ ARAMEJCI V MEZOPOTÁMII 74	B/ KASSIJCI 121
B/ ARAMEJCI V SÝRII 77	c) Churrijci 123
C/ KALDEJCI V BABYLÓNII 80	d) Urartejci a Arménci 125
	A/ URARTEJCI 126
	B/ ARMÉNCI 127

III] OBJEVOVÁNÍ MINULOSTI / Lidé a místa 131

1. CESTOVATELÉ

a) Bar Jóná z Tudely	132	c) Sumer objeven — de Sarzec	146
b) Pietro della Valle	133	d) Nové pracovní metody	149
c) Carsten Niebuhr	135		
d) Služebně i soukromě	136		

2. PRŮKOPNÍCI

a) Náskok Francie — Botta	139		
b) Úspěch Anglie — Layard	143		

3. DVACÁTÉ STOLETÍ

a) Woolley v Uru	151
b) Koldewey v Babylóně	156
c) Parrot v Mári	162
d) Okrajové oblasti	164

IV] JEDINEC A SPOLEČNOST / Výsady, práva, povinnosti . . . 170

1. KRÁL

a) Zrod království	171	b) V rodině	182
b) Zástupce boží	173	c) Před zákonem	185
c) Samovládce	177		

2. SVOBODNÝ OBČAN

a) V obci	179		

3. OTROK

a) Pánův majetek	187
b) Povinnosti a práva	189
c) Před zákonem	191

V] ŽENA VE SPOLEČNOSTI / Život ve cti i v ponížení 195

1. VE SVATYNI

a) Velekněžka	196	b) Princezny	209
b) Kněžky	199	c) Milostnice	211
c) Hieroduly	201		

2. V PALÁCI

a) Královna	202		

3. V DOMÁCNOSTI

a) Manželka a matka	214
b) Zánik manželství	218
c) Otrokyně	220

VI] SPRAVEDLNOST — ZÁKLAD SPOLEČNOSTI

Nejstarší zákony lidstva 223

1. PŘED CHAMMURAPIM

a) Trestní pravomoc státu	224	b) Ráz a rozšíření kodexu	235
b) Rozhodnutí sumerských vladařů	226	c) Obsah zákonů	237
c) Zákony v sumerštině	228		
d) Zákony v akkadštině	231		

2. CHAMMURAPI

a) Nález a vznik zákoníku	233		

3. PO CHAMMURAPIM

a) Středoasyrské zákony	240
b) Novoasyrské doklady	244
c) Novobabylónské zlomky	246

VII] OD OBRÁZKŮ KE KLÍNOPISU / Převratný objev 249

1. POČÁTKY PÍSMÁ	B/ CHURRIJCI	259
a) Sumer nebo Élam	C/ CHETITÉ	250 260
b) Od obrázků ke klínům	D/ URARTEJCI	252 261
c) Ráz sumerského písma	c) Od slabik k hláskám	254 261
2. ROZŠÍŘENÍ KLÍNOPISU	3. ROZŘEŠENÁ ZÁHADA	
a) Akkadané začínají psát	a) To je písmo?	256 264
b) Klínopis a Přední Orient	b) První úspěchy	258 266
A/ ÉLAMCI	c) Triumf vědy	259 269

VIII] POČÁTKY VĚDY / Odkaz starého Orientu dnešku 273

1. POZNÁNÍ SVĚTA	b) Matematika	285
a) Znalost jazyků	c) Kalendář	275 287
b) Obrazy z dějin	3. POZNÁNÍ ČLOVĚKA	277
c) Domov a cizina	a) Nemoc a smrt	280 289
2. POZNÁNÍ VESMÍRU	b) Lékař a zaklínač	291
a) Astronomie	c) Léky a léčení	284 293

IX] Z MOUDROSTI SUMERU A AKKADU

Ukázky nejstarší literární tvorby	296
---	-----

1. BÁJE O BOZÍCH	b) Inanna a Ebech	330
a) Bohové vítězí nad chaosem	c) Nářek nad zklárou Uru	297 330
b) Bohové se třesou strachy	d) Bůh války Erra	302 332
c) Příliš lidští bohové	e) Enki a řád světa	306 334
d) Umírající božstvo a bohyně v podsvětí	4. MUDROSLOVÍ	309
e) Hymny	a) Babylónský Jób	313 335
2. BOHATÝRSKÉ ZPĚVY	b) Rozhovor pána s otrokem	337
a) Gilgameš	c) Rady moudrosti	315 338
b) Adapa	d) Příslloví	321 340
c) Etana	5. MILOSTNÉ PÍSNĚ	323
d) Enmerkar	a) První zpěv lásky	324 340
e) Lugalbanda	b) Milostný zpěv kněžky	327 341
3. HISTORICKÉ VZPOMÍNKY		
a) Prokletí Akkadu		328

X] OD VELKÉ MATKY K PROROKOVI

Pohled do světa víry 343

1. POLYTEISMUS

a) Bohové a bohyně Sumerů 344

b) Babylónsko-asyrský panteón 348

c) Bohové okolních oblastí 352

2. DUALISMUS

a) Zarathuštra 356

b) Nová víra 358

c) Následovníci Zarathuštrovi 360

3. MONOTEISMUS

a) Židovství 363

b) Křesťanství 366

c) Islám 371

Odkazy a poznámky 374

MAPY . . . . . 384—387

CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED

a) Období sumersko-akkadské 388

b) Období asyrsko-babylónské 391

c) Období perské 397